

Prijevod ove stranice generiran je strojnim prevođenjem [Poveznica]. Strojno prevedeni tekstovi mogu sadržavati pogreške koje mogu narušiti jasnoću i točnost. Europski ombudsman ne prihvaća nikakvu odgovornost za bilo kakve nepodudarnosti. Najpouzdanije informacije i pravnu sigurnost jamči izvorna inačica na engleski jeziku koja je dostupna putem gornje poveznice. Više informacija potražite u našem odjeljku o [jezičnoj politici i prevođenju \[Poveznica\]](#).

Odluka u predmetu 454/2014/PMC o praksi Europske službe za vanjsko djelovanje da nudi neplaćeno stažiranje u delegacijama EU-a

Odluka

Slučaj 454/2014/PMC - Otvoren 18/03/2014 - Preporuka o 15/02/2017 - Odluka donesena 21/09/2017 - Predmetna institucija Europska služba za vanjsko djelovanje (Preporuka koju je dogovorila institucija) |

Ombudsmanica je istražila praksu Europske službe za vanjsko djelovanje (ESVD) da nudi samo neplaćeno stažiranje u delegacijama EU-a. Istraga je proizašla iz pritužbe mladog građanina EU-a koji je završio neplaćeni staž. Tvrdila je da se praksom ESVD-a diskriminiraju mladi ljudi slabijeg podrijetla.

Ombudsmanica je utvrdila da bi stažiranje u delegacijama EU-a trebalo staviti na raspolaganje što većem broju osoba, a ne samo onima koji si to mogu priuštiti. Prema mišljenju Ombudsmana, neplaćeno stažiranje može dovesti do diskriminatorne situacije jer je vjerojatnije da će osobama slabijeg privilegiranog podrijetla nedostajati financijska sredstva za takvo stažiranje. Ombudsmanica je utvrdila da je praksa ESVD-a da ne plaća stažiste u delegacijama EU-a predstavljala nepravilnosti u postupanju. Stoga je preporučila ESVD-u da svim svojim stažistima, uključujući one u delegacijama EU-a, isplati odgovarajuću naknadu.

U odgovoru na njezinu preporuku ESVD je obavijestio Ombudsmana da je sada zatražio sredstva za isplatu pripravnika u delegacijama EU-a te da je u međuvremenu obustavio neplaćeno stažiranje.

Ombudsman iz odgovora ESVD-a shvaća da se ozbiljno obvezuje da će učiniti sve što je u njegovoj moći da plati stažiste u delegacijama EU-a. Naposljetku, prema mišljenju ESVD-a, njegova sposobnost plaćanja takvih pripravnika sada ovisi o tome da mu proračunska tijela dodijele potrebna financijska sredstva. Ombudsmanica stoga zaključuje predmet sa zaključkom da je ESVD prihvatio njezinu preporuku.

Pozadina

1. Mladi austrijski državljanin radio je kao neplaćeni pripravnik u delegaciji EU-a u Aziji. Nakon stažiranja obratila se Europskoj službi za vanjsko djelovanje (ESVD), koja upravlja delegacijama EU-a, kako bi se žalila na činjenicu da stažisti u delegacijama nisu plaćeni. Napomenula je da je uobičajena praksa da stažisti u institucijama EU-a budu plaćeni. Prema njezinu mišljenju, neplaćanje pripravnika predstavlja neopravdanu diskriminaciju mladih stručnjaka iz slabijeg položaja.

2. **ESVD** je odgovorio da je podnositelj pritužbe dobio neplaćeno stažiranje „na njezin zahtjev”. Također je potpisala ugovor o stažiranju u kojem je potvrdila da „ja sam *volonter u Delegaciji i neću primati plaću, nadnicu ili naknadu [...]*”. Podnositeljica pritužbe obratila se Ombudsmanu sa zabrinutošću da ESVD ne bi trebao nuditi neplaćeno stažiranje. Njezina se briga odnosila na praksu ESVD-a općenito i nije se odnosila na njezin konkretan slučaj.

3. U listopadu 2014. ombudsmanica je zatražila od ESVD-a da odgovori na zabrinutost podnositelja pritužbe da nudi neplaćeno stažiranje u delegacijama EU-a. Podnositelj pritužbe želio je da ESVD ponudi samo plaćeno stažiranje i da prestane nuditi neplaćeno stažiranje. U prosincu 2014. ombudsmanica je primila odgovor ESVD-a na pritužbu. Nakon toga Ombudsman je primio primjedbe podnositelja pritužbe na odgovor ESVD-a. Istražni tim Ombudsmana također se u tri navrata sastao s ESVD-om kako bi raspravili slučaj: u svibnju, rujnu i prosincu 2016. U siječnju 2017. ESVD je Europskom ombudsmanu dostavio dodatne informacije u pisanom obliku.

4. Nakon pažljive procjene svih iznesenih argumenata Ombudsman je 15. veljače 2017. preporučio ESVD-u da svim svojim stažistima u delegacijama EU-a isplati odgovarajuću naknadu. [1]

Propust ESVD-a da plati stažiste u delegacijama EU-a

Preporuka Europskog ombudsmana

5. Ombudsmanica je utvrdila da je argument podnositelja pritužbe, prema kojem su neplaćena pripravništva diskriminatorna u odnosu na one koji dolaze iz manje privilegiranog društvenog statusa, imala određenu vrijednost. Nedvojbeno je da mlada osoba s diplomom koja želi obaviti neplaćeno stažiranje može naići na praktične poteškoće bez financijske potpore, na primjer u obitelji. Stažiranje u delegaciji EU-a ne uključuje samo putne troškove, već i troškove smještaja, života i osiguranja. Stoga postoji rizik da neplaćena pripravništva u delegacijama EU-a budu rezervirana za nekoliko privilegiranih, odnosno za one s vlastitim financijskim sredstvima.

6. Tijekom različitih sastanaka s istražnim timom Ombudsmana 2016. ESVD je tvrdio da ponuda neplaćenog stažiranja ne predstavlja diskriminaciju na temelju socijalnog podrijetla. ESVD je uputio na činjenicu da neplaćeni stažisti u delegacijama EU-a smatraju da je stažiranje korisno za njihovu budućnost. Takvim pripravnničkim stažiranjem stječu vrijedno iskustvo koje pomaže u jačanju njihova profesionalnog profila, što ih čini privlačnijima na tržištu rada.

7. Ombudsmanica nije sumnjala da stažisti u delegaciji cijene stažiranje. Doista, takve mogućnosti mogu predstavljati značajnu prekretnicu u njihovim karijerama. Upravo bi zbog toga mogućnosti pripravnništva trebale biti dostupne što većem broju osoba, a ne samo onima koji si to mogu priuštiti. Prema mišljenju Ombudsmana, neplaćeno stažiranje može nastaviti socijalnu isključenost s obzirom na to da je vjerojatno da će osobama slabijeg privilegiranog podrijetla nedostajati financijska sredstva za stažiranje. Stoga će propustiti ovu vrijednu priliku da poboljšaju svoje kvalifikacije i vještine. To može, na kraju, dovesti do manje budućih mogućnosti zapošljavanja za manje privilegirane, inicirajući začarani krug u kojem „povlaštenost slijedi privilegiju”.

8. Ombudsmanica je izrazila mišljenje da delegacije EU-a imaju koristi od doprinosa stažista i da čak mogu ovisiti o njihovu doprinosu. Imajući to na umu, ombudsmanica je primijetila da bi sustav neplaćenog stažiranja mogao dovesti do neželjenih posljedica da delegacije EU-a ne privuku sve najbolje kandidate za stažiranje; to će privući samo one koji imaju dostatna financijska sredstva da sami plate. To očito nije u interesu delegacija EU-a.

9. Ombudsmanica je uputila na primjer Europskog parlamenta koji se bavio pitanjem neplaćenog stažiranja. U rezoluciji iz 2010. Parlament je pozvao institucije EU-a da pruže dobar primjer tako što će svim stažistima isplatiti minimalnu naknadu na temelju standardnih troškova života mjesta u kojem se stažiranje obavlja [2] Ombudsman je napomenuo da Parlament više ne nudi neplaćeno stažiranje, čak ni u slučaju stažiranja studenata. Sada isplaćuje naknadu svim svojim stažistima unatoč proračunskim ograničenjima za institucije EU-a.

10. Ombudsmanica smatra da je važno napomenuti i u kojoj mjeri ESVD koristi stažiranje u delegacijama EU-a. ESVD ima mrežu od 139 delegacija EU-a koje, između osoblja ESVD-a i Komisije, zapošljavaju 5800 osoba (podaci za kraj 2015.). [3] ESVD je 2016. ponudio otprilike 800 neplaćenih stažiranja. Čini se vjerojatnim da se ESVD u određenoj mjeri oslanja na dostupnost pripravnika kako bi dopunio rad osoblja na puno radno vrijeme u svojim delegacijama. Ombudsmanica je razumjela da će plaćanje takvog broja pripravnika stvoriti proračunska pitanja za ESVD. Međutim, napomenula je da bi ESVD o tome mogao odlučiti obratiti se proračunskim tijelima, odnosno Europskom parlamentu i Vijeću.

11. U tom je kontekstu ombudsmanica utvrdila da praksa ESVD-a da pruža neplaćeno stažiranje u svojim delegacijama predstavlja nepravilnosti u postupanju. Stoga je Ombudsman preporučio ESVD-u da svim stažistima, uključujući one u delegacijama EU-a, isplati odgovarajuću naknadu. Iako će priroda te naknade biti u nadležnosti ESVD-a, Ombudsman je smatrao da bi naknada trebala biti takva da poštuje načelo nediskriminacije i osigurati da se mlade ljude potiče da se prijave za stažiranje bez obzira na njihov (ili obiteljski) financijski status.

12. Ombudsmanica je zatražila od ESVD-a da dostavi mišljenje u roku od tri mjeseca od datuma njezine preporuke. Nakon toga pozvala je podnositelja pritužbe da dostavi primjedbe, što je učinila i podnositelj pritužbe.

Mišljenje ESVD-a i primjedbe podnositelja pritužbe

13. U svojem mišljenju o preporuci Europskog ombudsmana ESVD je naveo da se ponuda pripravništva mladim osobama s diplomom i studentima pokazala vrlo korisnom i za stažiste i za delegacije EU-a. U svjetlu preporuke Europskog ombudsmana odlučio je restrukturirati svoj program stažiranja i privremeno obustaviti zapošljavanje novih pripravnika. ESVD je također zatražio od proračunskih tijela da osiguraju sredstva za buduće pripravnike.

14. **ESVD** je također odlučio povećati broj partnerstava između delegacija i sveučilišta. U okviru novog nacrtu programa stažiranje bi se nudilo u okviru triju zasebnih programa: (i) stažistima kojima će ESVD isplatiti naknadu (pod uvjetom da ESVD primi zatražena sredstva od proračunskih tijela) te će se u tu svrhu uspostaviti poseban postupak odabira; ii. studentima , u kontekstu sporazuma s lokalnim sveučilištem, koji u okviru svojeg programa pohađaju obvezno ili preporučeno razdoblje osposobljavanja i koji već borave u mjestu osposobljavanja i iii. stažistima koji primaju financijsku potporu sveučilišta ili druge ustanove, ali se nalaze drugdje u svijetu. ESVD ne predlaže isplatu naknada u posljednja dva slučaja.

15. U svojim primjedbama podnositeljica pritužbe navela je da se Ombudsmanica u svojoj preporuci pravilno usredotočila na aspekt „*borbe protiv diskriminacije*”. Međutim, prema njezinu mišljenju, čini se da ESVD sada pokušava isključiti financijski i socijalno slabe pri odabiru pripravnika kako bi se riješio problem.

16. Podnositelj pritužbe izrazio je mišljenje da je, ako ESVD ne može uspostaviti održiv i pravedan sustav za plaćanje pripravnika, najbolje potpuno ukinuti stažiranje u delegacijama EU-a.

17. Podnositelj pritužbe strahuje da će se u mješovitom modelu koji predlaže ESVD zbog jednostavnog ekonomskog obrazloženja uvijek prednost dati neplaćenim pripravnicima ili onima koji primaju financijsku potporu iz vanjskog izvora.

18. Kad je riječ o prijedlogu za proširenje partnerstava sa sveučilištima, podnositelj pritužbe tvrdio je da to nije ni nova ideja niti doprinosi rješavanju problema. To uglavnom dovodi do pomaka iskorištavanja radne snage prema lokalnom stanovništvu, koje je često slabije organizirano i nema šanse za ostvarivanje svojih prava.

19. Podnositelj pritužbe istaknuo je da stipendije često ne uključuju socijalno ili zdravstveno osiguranje te da se troškovi života studenta ne mogu usporediti s troškovima osoba koje stažiraju u delegaciji EU-a.

Procjena Ombudsmana nakon preporuke

20. Ombudsmanica je preporučila da ESVD svim svojim stažistima isplati odgovarajuću naknadu. ESVD je obavijestio Ombudsmana da je zatražio sredstva za plaćanje svojih pripravnika u delegacijama EU-a te da je u međuvremenu obustavio neplaćeno stažiranje. Ombudsmanica pozdravlja korake koje je ESVD poduzeo kako bi osigurao da će moći ponuditi plaćeno stažiranje u delegacijama EU-a.

21. Ombudsmanica prima na znanje zabrinutost podnositelja pritužbe da bi se ESVD mogao nerazmjerno usredotočiti na zapošljavanje pripravnika uz financijsku potporu iz drugih izvora (osim njihove obitelji), a ne na stažiste koje plaća sam ESVD.

22. Ombudsmanica smatra da je razumno da ESVD ne isplaćuje dodatnu naknadu stažistima koji imaju stipendiju ili drugu financijsku potporu koja nije član obitelji ili studentima koji se već nalaze u istoj zemlji kao i delegacija i koji se moraju zaposliti u okviru studija. Konkretno, obvezno stažiranje u okviru sveučilišnog studija nije usporedivo sa standardnim stažiranjem jer obično služi različitim svrhama. Važno je uspostaviti odgovarajuću ravnotežu između različitih programa. Za Ombudsmana je važno da ESVD nastavi nuditi znatan broj „tradicionalnih”, ali plaćenih, stažiranja u delegacijama koja će mladima biti otvorena na temelju jednakih mogućnosti, bez obzira na njihova vlastita financijska sredstva ili financijska sredstva njihovih obitelji. Ombudsmanica razumije da će ESVD-u biti potrebna odgovarajuća proračunska sredstva kako bi se postigao taj željeni ishod.

23. Ombudsmanica smatra da je odgovor ESVD-a na njezinu preporuku ozbiljna obveza plaćanja stažista u delegacijama EU-a, pod uvjetom da im proračunska tijela, odnosno Europski parlament i Vijeće, osiguraju odgovarajuća proračunska sredstva. U skladu s tim, ombudsmanica sa zadovoljstvom smatra odgovor ESVD-a prihvatanjem njezine preporuke. Ombudsmanica će pratiti budući razvoj događaja u tom području s velikim interesom i otvorena je za obnovu istraga u budućnosti ako se to čini opravdanim i korisnim.

24. Vrlo je važno da institucije EU-a budu primjer i pokažu predanost pružanju prilika za pripravništvo mladima na temelju jednakih mogućnosti za sve, bez obzira na podrijetlo i obiteljske resurse. U suprotnome riskira se gubitak povjerenja, što se smatra nedostatnom brigom za sve mlade ljude koji se bore s razvojem svojih profesionalnih profila kako bi se mogli natjecati na tržištu rada. Troškovi promicanja povjerenja mlađe generacije u europski projekt u tom su pogledu relativno mali.

25. Ombudsmanica potiče proračunska tijela da pažljivo razmotre to pitanje i nada se da će dodijeliti odgovarajuća sredstva. Imajući to na umu, ombudsmanica će obavijestiti Europski parlament i Vijeće ministara o toj istrazi i o preporuci koju je dala ESVD-u. O tome će obavijestiti i Europsku komisiju.

Zaključak

Na temelju svoje istrage o toj pritužbi pučka pravobraniteljica zaključuje je sljedećim zaključkom:

Prekidom neplaćenog stažiranja u delegacijama EU-a i istodobno zahtijevanjem sredstava za plaćanje pripravnika u delegacijama EU-a ESVD je prihvatio preporuku Europskog ombudsmana.

Podnositelj pritužbe i ESVD bit će obaviješteni o toj odluci.

Emily O'Reilly

Europski ombudsman

Strasbourg, 21.9.2017.

[1] Dodatne informacije o pozadini pritužbe, argumentima stranaka i istrazi Ombudsmana potražite u preporuci Ombudsmana dostupnoj na:
<https://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/recommendation.faces/en/76079/html.bookmark>

[2] Rezolucija Europskog parlamenta od 6. srpnja 2010. (2009/2221(INI)), točka 72., dostupna na internetu:
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52010IP0262&from=EN>
[Poveznica].

[3] https://eeas.europa.eu/sites/eeas/files/annual_activity_report_2015_en.pdf [Poveznica].